w samo JUDO obronie

BOGUSŁAW SKUT

Okładke projektowoł WIKTOR GÓRKA

Zdjęcia wykonał MARIAN ZALESKI

WYDAWNICTWO "SPORT i TURYSTYKA" 1967 r. Nakład 30.230 egz. Ark. wyd. 3. Ark. druk. 4. Podpisano do druku w listopadzie 1967 r. Druk ukończono w grudniu 1967 Zam. 123. O-8. Łódzkie Zakłady Graficzne, Łódź, ul. PKWN 18. Cena zł 15.—

SPIS TRESCI

WPROWADZENIE DO CWICZEN					5
PUNKTY WRAZLIWE NA CIELE LUDZKIM					9
MIEJSCA I SPOSOBY ZADAWANIA CIOSÓW .					13
CWICZENIA PRZYGOTOWAWCZE					21
PADY I PRZEWROTY			35		29
				8	30
Pad na bok					32
Pad w przód					34
Przewrót w przód	0				35
SPOSOBY OBRON					37
Oswobodzenie ręki z uchwytu					38
Oswobodzenie rqk z uchwytu					40
Oswobodzenie za pomocą uderzenia kolanem					40
Oswobodzenie przez nacisk na kciuki					41
Oswobodzenie za pomocą dźwigni na lokieć					42
Oswobodzenie za pomocą rzutu przez bark					42
Oswobodzenie przez nacisk na barki					44
Oswobodzenie za pomocą dźwigni na lokieć				100	46
Oswobodzenie za pomocą dźwigni na nadgar					48
Oswobodzenie z uchwytu wpół					50
Oswobodzenie z uchwytu wpół z przodu .					50
Oswobodzenie z uchwytu wpół z tylu					52
Oswobodzenie przez naciśnięcie kolana .	100	8	3	20	54
Oswobodzenie przez poderwanie nogi					55
Oswobodzenie przez skręt tułowia					56
Obrona przed duszeniem				-	57
Obrona przez zbicie rąk					57
Obrona przez uderzenie łokciem				•	60
Obrona przez wykręcenie palców	-				61
Obrana przez odepchnięcie nogą		-			62
Obrona przez wybicie biodrami					63
Obrona przez skręt bioder					
Piece skiet blodel			-		04

Judo w samoobronie – dla własnej przyjemności i korzyści, dla podniesienia sprawności fizycznej, zwiększenia wiary we własne siły i dla umiejętności stawienia

czoła napastnikowi.

To wszystko dadzą Ci Czytelniku wiadomości zawarte w tym zeszycie (pierwszym z serii): ćwiczenia oparte na technice judo odpowiadającej szóstemu, piątemu i częściowo czwartemu stopniowi szkoleniowemu (kyu). Są one tak ulożone i opracowane, aby każdy, kto weźmie tę książkę do ręki, mógł się uczyć sam, bez pomocy instruktora, wtedy, kiedy ma na to ochotę i czas. Znajdzie tu bowiem wszystkie praktyczne wskazówki dotyczące opanowania techniki i organizowania "treningu". Następne zeszyty zawierać będą coraz trudniejszy material ćwiczebny - od szóstego do pierwszego stopnia szkoleniowego (kyu).

Bądź więc wytrwały Czytelniku w ćwiczeniu, bo sport ten da Ci naprawdę wiele radości i zadowolenia.

AUTOR

WPROWADZENIE DO ĆWICZEŃ

Cały materiał w podręczniku jest ułożony tak, aby ułatwić Ci opanowanie chwytów i obronę w najczęściej spotykanych sytuacjach. Stopniowo będziesz przechodził od rzeczy latwiejszych do trudniejszych i bardziej skomplikowanych. Zadnych jednak nie możesz pomijać, gdyż właśnie one dopomogą Ci później w opanowaniu następnych, jeszcze bardziej skomplikowanych chwytów.

Przed przystąpieniem do ćwiczeń powinieneś, ze względu na własne bezpieczeństwo jak i bezpieczeństwo partnera, dokładnie zapoznać się z poniższymi przestrogami

i przyjąć je jako zasady postępowania.

 Zachowuj w czasie ćwiczeń dużą ostrożność, gdyż wszystkie podane w podręczniku sposoby obrony stwarzają większą lub mniejszą dozę niebezpieczeństwa dla współćwiczącego.

- Zdawaj sobie wyraźnie sprawę w jakim stopniu wykonywane chwyty mogą zagrozić przeciwnikowi. Brak czucia oraz nieświadomość następstw może spowodować trwalsze kontuzje w postaci złamań i zwichnięć.
- Szczególne niebezpieczeństwo będzie stwarząła nieumiejętność padów, które przy twardym podłożu w najlepszym razie skończą się silnym potłuczeniem.

Pamiętaj I Dopóki nie opanujesz padów nie wykonuj żadnych rzutów!

Nie nadużywaj chwytów. Stosuj je, gdy zostaniesz napadnięty, lub gdy zajdzie potrzeba udzielenia pomocy osobie napadniętej – w innym wypadku może dojść do kolizji z prawem, bądź też do walki z osobą bardziej zaawansowaną w judo, której umiejętności będą znacznie doskonalsze – w obu tych przypadkach następstwa nie byłyby dla Ciebie zbyt przyjemnę. Zapoznaj się również dokładnie z wrażliwymi miejscami organizmu ludzkiego i sposobami zadawania ciosów, co w znacznym stopniu ułatwi Ci obrone.

Teraz możesz już przystąpić do zasadniczej nauki. W tym celu wyszukaj odpowiednie do ćwiczeń miejsce o możliwie miękkim podłożu (mata, materace, piasek, ląka), zaopatrz się w odpowiedni strój (kimono, dres, znoszone ubranie, w niektórych ćwiczeniach wystarcza spodenki)

i umów sie z partnerem.

Przed każdym treningiem przeprowadź "rozgrzewkę" – zgodnie z opisem podanym w części pierwszej podręcznika – przygotuje ona Twój organizm do wysiłku i zabezpieczy przed ewentualnymi kontuzjami wynikającymi z "nierozgrzania" mieśni i stawów.

Po rozgrzewce przystąp do ćwiczeń padów. Ćwiczenia te są bardzo ważne i dlatego w każdym treningu powinieneś na nie poświęcić dużo czasu i wielokrotnie je powtarzać, ponieważ większość chwytów będzie kończyła się upadkiem na ziemię nie tylko współćwiczącego, ale i Twoim, szczególnie w wypadku stosowania "rzutów poświecenia" (powalenie napastnika poprzez własny pad).

Przystępując do ćwiczeń chwytów musisz umówić się z partnerem, aby sygnalizował Ci wszelkie momenty bólu (powinien krzyknąć puść, albo zasygnalizować kilkakrotnym klapnięciem otwartą dłonią o ziemię lub ciało); na

taki sygnał musisz natychmiast rozluźnić chwyt, gdyż

w przeciwnym wypadku możesz spowodować kontuzję. Wszelkie dźwignie musisz wykonywać zdecydowanie, w początkowym okresie uczenia się – wolniej, ale ruchem płynnym, stopniowo łącząc w jedną całość po-

szczególne fazy chwytu pokazane na zdjęciach.

Pamiętaj, abyś nie wykonywał ruchów gwałtownie i aby partner nie utrudniał Ci wykonywania chwytu do czasu dobrego oponowania go. Niezastosowanie się do tej rady może spowodować z jednej strany kontuzję, z drugiej zaś uniemożliwić opanowanie techniki chwytu. Podczas ćwiczeń musisz zachować duże zdyscyplinowanie. Nie próbujcie od razu ze sobą walczyć, gdyż w najlep-

szym razie spotka Was tylko rozczarowanie.

Abyś dobrze opanował chwyt, musisz jego technikę (poszczególne fazy) wielokrotnie ćwiczyć, a utrwalać przez systematyczne powtarzanie.

Chwyt bedzie wtedy opanowany, gdy spostrzeżesz, że

robisz go błyskawicznie i bez zastanawiania się.

W celu zwiększenia skuteczności chwytów – wyrobienia szybkiej orientacji w możliwościach ich zastosowania i wyborze najodpowiedniejszego z nich, powinieneś (w późniejszym okresie, już po dobrym opanowaniu chwytów) doskonalić je w walce wcześniej uzgodnionej. (Polega ona na bronieniu się właściwymi chwytami przed partnerem atakującym Cię różnymi sposobami.)

Godną polecenia jest także walka sportowo. Mimo zakazu stosowania bardziej niebezpiecznych chwytów znajdziesz w niej również możliwości wyrobienia szybkiej orientacji i praktyczne sprawdzenie skuteczności opano-

wanych chwytów i rzutów.

PUNKTY WRAZLIWE NA CIELE LUDZKIM

Organizm człowieka ma wiele miejsc szczególnie wrażliwych na ucisk lub uderzenie, stąd znajomość położenia tych miejsc jest niezbędna dla bieglego opanowania sztuki samoobrony.

Przestudiuj uważnie fotografię nr 1 i podany niżej zestaw tych punktów. Wszystkie są uwidocznione na tej

fotografii.

(1) skroń (2) oczy

(3) nasada nosa (4) podstawa nosa (5) staw żuchwowy

(6) podstawa uszu (7) łuk żuchwy (8) broda

(9) tetnica szyjna (10) krtań

(11) brzusiec mięśnia kapturowego

(12) obojczyk (13) żebra i łuk żebrowy (14) serce

(15) splot sloneczny

(16) śledziona (17) watroba (18) jadra

(19) staw łokciowy

(20) staw nadgarstkowy -(21) kości śródręcza

(22) palce

(23) staw kolanowy

(24) grzbiet kości piszczelowei

(25) staw skokowy (26) kości śródstopia

A teraz przestudiuj uważnie fotografię nr 2 wraz z drugim zestawem, w którym znajdziesz wszystkie wrażliwe punkty zaznaczone na tej fotografii.

(1) podstawa czaszki

(2) więzadła mięśnia mostkowo-obojczykowo-sutkowego

(3) brzusiec mięśnia kapturowego

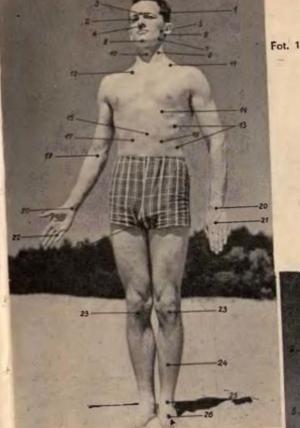
(4) kręgosłup – w szczególności 7 kręg piersiowy oraz 1 i 4 ledźwiowy

(5) nerki

(6) dół podkolanowy

(7) lydka

(8) ścięgno Achillesa

Fot. 2

Stosując ucisk lub uderzenie w podanych wyżej punktach ciała ludzkiego przede wszystkim wywołasz ból, ale możesz również spowodowoć bardzo poważne następstwa, dlatego też musisz sobie wyraźnie zdawać sprawę z tego, że silne uderzenie w skroń, nasadę nosa (tzw. uderzenie między oczy), podstawę czaszki czy w oczy najczęściej powodują najcięższe wypadki – nawet śmiertelne; odpowiedni ucisk na kręgosłup, podstawę nosa, wszelkie stawy, bądź też uderzenia w jądra, tętnicę szyjną, podbródek, splot słoneczny, wątrobę, nerki, obojczyk – obezwładnia napastnika, może spowodować u niego nawet utratę przytomności i bardzo poważną kontuzję, a więc stosuj je w ostateczności, gdy do tego zostaniesz zmuszony.

MIEJSCA I SPOSOBY ZADAWANIA CIOSÓW

Podaje poniżej przykładowo kilka sposobów zadawania ciosów z zoznaczeniem na kończynach miejsc, którymi powinieneś uderzać napastnika po to, aby cios był skuteczniejszy i jednocześnie abyś zabezpieczył się przed możliwością odniesienia urazu na skutek uderzenia. Jednym z najbardziej skutecznych ciosów (nieuzbrojona reka) jest uderzenie kantem dłoni. W porównaniu z uderzeniami innymi cześciami dłoni – siła uderzenia jest tu najwieksza. Powierzchnia uderzająca kantu dłoni wynosi przeciętnie 5 cm²; na około 1 cm² tei powierzchni u osobnika o wadze 70-80 ka siła uderzenia wynosi w przybliżeniu 25-30 kg. Przy uderzeniu pieścią natomiast (średnio powyżej ca 35 cm²) na 1 cm² tej powierzchni przypada "tylko" 4-6 kg. A więc, uważaj Twój cios może być bardzo niebezpieczny. Pamietaj stale o tym! Twoje uderzenie zadane z maksymalna siła. do tego jeszcze w miejsce wrażliwe, może być śmiertelne dla Twego przeciwnika, lub spowodować u niego stałe kalectwo – dlatego musisz sobie zdawać wyraźnie sprawe jaką przy tym bierzesz na siebie odpowiedzialność. Sposobów zadawania ciosów jest znacznie wiecej. Przekonasz sie o tym w dalszej części podręcznika.

- Kantem dloni uderzenie z góry w obojczyk (fot. 3), mieśnie przedramienia napięte.

Fot. 3

Nasada dłoni uderzenie z dołu pod brodę (fot. 4). Dłonią o zgiętych palcach uderzenie z boku w ucho (fot. 5).

Fot. 5

- Dolną częścią zwiniętej dłoni uderzenie z góry w skroń (fot. 6).
- Grzbietem dłoni uderzenie z dołu w brodę tzw. cio-sem podbródkowym (fot. 7).

Fot. 7

Fot. 8

- Łokciem uderzenie z dołu w splot słoneczny "żo-Igdek" (fot. 8).
- Rozwartymi palcami uderzenie w oczy (fot. 9), palce usztywnione.

Fot. 9

- Podeszwą stopy kopnięcie w żołądek (fot. 10).
   Podbiciem stopy (grzbietem stopy) uderzenie między nogi (fot. 11).

Fot. 11

Fot. 12

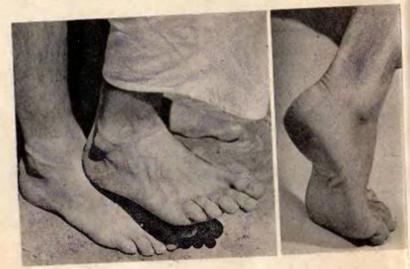
- Kolanem uderzenie w twarz z przyciągnięciem głowy napastnika (fot. 12).
  Kantem stopy uderzenie w grzbiet kości piszczelowej (fot. 13).

Piętą uderzenie z góry w kości śródstopia (fot. 14).

Fot. 14

CWICZENIA PRZYGOTOWAWCZE

Pamiętaj, abyś przed każdym treningiem przeprowadził solidną rozgrzewkę. Trwać ona powinna 10-20 minut i obejmować wszystkie partie mięśniowe i stawy. W każdym podobnym ćwiczeniu stosuj około 10 powtórzeń. Rozgrzewkę przeprowadzaj w ubiorze, w którym będziesz ćwiczył. Jeśli znajdujesz się w pomieszczeniu – otwórz przedtem okna celem zabezpieczenia dopływu świeżego powietrza. Wszelkie krążenia ćwicz w obie strony.

Ćwiczenie 1 – Skłony głowy – do przodu z dotknięciem brodą klatki piersiowej i maksymalnie w tył. Cwiczenie 2 - Obszerne krążenie głową z dotykaniem uszami barków.

Ćwiczenie 3 – Krążenia w nadgarstku (fot. 15) prawa i lewa dłonią.

Cwiczenie 4 - Krążenia przedramionami (fot. 16). Ćwiczenie 5 – Skłony tułowia w bok (fot. 17).

Fot. 15

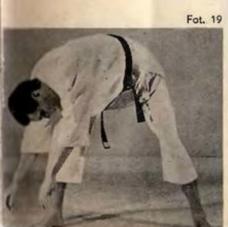

Fot. 17

Ćwiczenie 6 - Skłony tułowia w tył i w przód (fot. Ćwiczenie 7 - Krążenia tułowia (fot. 19).

Fot. 20

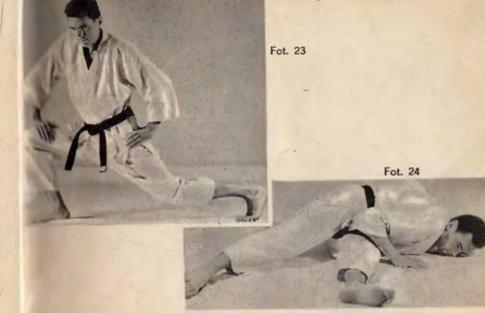
Fot. 21

Ćwiczenie 8 – Krążenia bioder (fot. 20). Ćwiczenie 9 – Krążenie kolan (fot. 21). Ćwiczenie 10 – Przysiady i wyprosty nóg z naciskaniem kolan w tyl (fot. 22).

Fot. 22

Ćwiczenie 11 – W wypadzie przenoszenie ciężaru ciała z nogi na nogę (fot. 23).
Ćwiczenie 12 – Z siadu rozkrocznego skręty i skłony tułowia w bok (fot. 24).
Ćwiczenie 13 – W siadzie prostym skłony tułowia do nóg i nakrywanie się ("kołyska") nogami (fot. 25).
Ćwiczenie 14 – W siadzie krążenie stopą i palcami (fot. 26).

Fot. 27

Ćwiczenie 15 – W siadzie klęcznym uginanie i wyprosty palców (fot. 27) aż do całkowitego zmęczenia. Ćwiczenie 16 – W siadzie klęcznym ręce wysunięte do przodu z dłońmi skierowanymi ku górze, ściąganie rąk w dół ze skręceniem dłoni w nadgarstkach grzbietem do góry i równoczesnym ściągnięciem łokci w tył (fot. 28).

Fot. 28

Fot. 29

Cwiczenie 17 – W podporze rozkrocznym uginanie ramion z przenoszeniem tułowia ruchem kolistym w dół, w przód i w górę (fot. 29).

Ćwiczenie 18 – W przysiadzie podpartym na jednej nodze (fot. 30) przenoszenie ciężaru ciała z nogi na nogę z zachowaniem równowagi.

Fot. 30

PADY I PRZEWROTY

Pamiętaj, iż pady są jednym z elementów techniki judo. Bez ich opanowania nie może w ogóle być mowy o jakimkolwiek dalszym uczeniu się judo. Pady muszą być ćwiczone na obie strony i stale powtarzane na każdym treningu, bez względu na stopień zaawansowania ćwiczącego. Nawet tacy wielcy mistrzowie judo jak Natsui (6 DAN) czy Geesink (6 DAN), których podpatrywalem na treningach, poświęcali w każdym swoim treningu na macie około dziesięciu minut na pady.

Pamiętaj: bez umiejętności padów nie masz co liczyć na sukcesy w judo!

Podaję poniżej kilka ćwiczeń, które pozwolą Ci na szybsze opanowanie padów. Jest to bardzo ważne dla przyspieszenia postępów w uczeniu się chwytów i większego bezpieczeństwa partnera.

PAD W TYŁ (fot. 33 a, b, c)

Ć w i c z e n i e 1 – Z siadu prostego z wyciągniętymi rękoma w przód (fot. 31) przetocz się na plecy uderzając rękoma (dłońmi i przedramionami) o ziemię obok bioder i unosząc jednocześnie nogi w górę (fot. 33 c); brodę przyciągnij do klatki piersiowej, abyś głową nie uderzył o ziemie.

Ćwiczenie 2 – Wykonaj ćwiczenie jak wyżej, tylko z przysiadu (fot. 32).

Ćwiczenie 3 – Z pozycji stojącej (fot. 33 a) odchylając się w tył (fot. 33 b) wykonaj – przetaczając się na biodrach – pad w tył, uderzając rękoma o matę, tak jak na fot. 33 c.

Fot. 32

31

PAD NA BOK (fot. 36 a, b, c, d)

Ćwiczenie 1 – Z pozycji siedzącej (fot. 34) przetocz się na prawy bok unosząc nogi i uderzając prawą reka o ziemie (fot. 36 c).

Ćwiczenie 2 – Wykonaj ćwiczenie jak wyżej, tylko

z przysiadu na lewej nodze (fot. 35).

Cwiczenie 3 - Z pozycji stojącej wysuń prawą nogę skrzyżnie przed lewą i wykonaj jednocześnie zamach prawą ręką w tym samym kierunku (fot. 36 a), uginając lewa nogę w kolanie. Siądź na prawym biodrze (fot. 36 b), przetocz się dalej na prawy bok, uderz z zamachem dłonią i przedramieniem o ziemię nakrywając się jednocześnie nogami (fot. 36 c), następnie opuść nogi i ułóż je (fot. 36 d) tak, abyś całą lewą stopą oparł się o ziemię.

Pad powinieneś robić na obie strony, przy czym kolejność ruchów będzie ta sama, a zmianie ulegnie układ

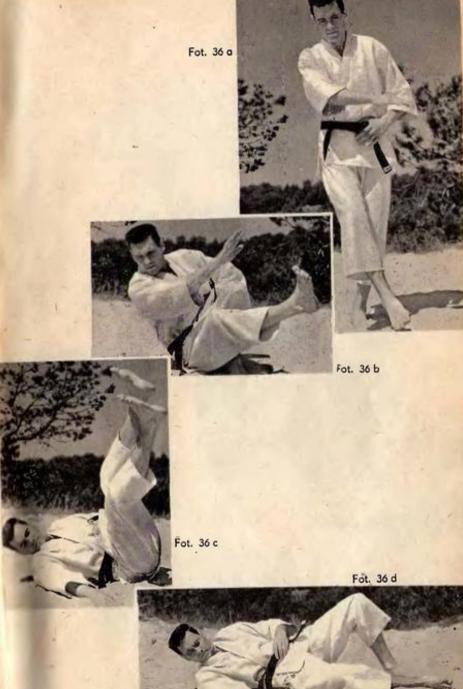
rak, nóg i tułowia (na lewą strone).

Ćwiczenie 1 – Z klęku (fot. 37) zrób pad do przodu na rece (na dlonie i przedramiona), dlonie powinny być palcami skierowane nieco do środka.

Ćwiczenie 2 – Z pozycji stojącej (fot. 38 a) wychylając się do przodu zrób pad na ręce (fot. 38 b); tulowiem i kolanami nie dotykaj ziemi.

Fot. 37

Fot. 38 b

Ćwiczenie – Z pozycji stojącei zrób wykrok prawą nogą w przód w prawo w skos, pochyl się i oprzyj o ziemię lewą dłoń palcami skierowaną do środka, prawą zaś – odwróciwszy palcami jeszcze bardziej do środka – ułóż za lewą (fot. 39 a); teraz, wychylając się do przodu odepchnij się nogami i przetaczając się przez prawy bark (fot. 39 b), lopatke i lewe biodro (fot. 39 c) oprzyj stopy o ziemię i uderzając lewą ręką o podłoże wstań (fot. 39 d). W czasie wykonywania przewrotu brodę ściągnij do klatki piersiowej i chowaj głowę pod lewą pacha.

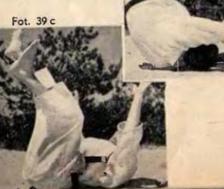
Przewrót w przód powinieneś robić również przez lewy bark. W tym celu wysuń lewą nogę do przodu, pochyl się i oprzyj prawą rękę dłonią o ziemię, następnie oprzyj lewą rękę dłonią skierowaną do środka i odbijając się z obu lub z lewej nogi zrób przewrót (kolejność ruchów

nie ulega zmianie).

Fot. 39 a

SPOSOBY OBRON

OSWOBODZENIE RĘKI Z UCHWYTU

Pozycja wyjściowa: napastnik zwrócony przodem do Ciebie chwyta oburącz Twoją prawą rękę (fot. 40 a). Obrona. Wykonaj mały wykrok prawą nogą; przenieś lewą rękę do przodu i – skręcając się tułowiem w prawo – wsuń ją górą między ręce napastnika, chwytając nią swą prawą dłoń (fot. 40 b); teraz, skręcając się tułowiem w lewo w tył w górę, szarpnij rękoma do siebie w górę. W ten sposób naciśniesz swym prawym przedramieniem na kciuki napastnika i oswobodzisz rękę z uchwytu (fot. 40 c). Obronę możesz zakończyć uderzeniem kantem dłoni w tętnicę szyjną (fot. 40 d), przy czym uderzenie "wyprowadzaj z łokcia".

Fot. 40 a

Fot. 40 c

Fot. 40 d

OSWOBODZENIE RAK Z UCHWYTU

OSWOBODZENIE ZA POMOCĄ UDERZENIA KOLANEM

Pozycja wyjściowa: napastnik zwrócony twarzą do Ciebie chwyta oba Twoje nadgarstki (fot. 41 a). Obrona. Rozewrzyj szybko ręce dołem w bok i uderz jednocześnie kolanem w pachwinę (fot. 41 b).

Fot. 41 b

OSWOBODZENIE PRZEZ NACISK NA KCIUKI

Pozycja wyjściowa: jak poprzednio (fot. 41 a). Obrona. Napręż mięśnie rak i szarpnij rękami w lewo w górę, przy czym pomagaj sobie prawym biodrem i lekkim skrętem tułowia w lewo (fot. 42 a) – poprawne wy-konanie tych czynności spowoduje oswobodzenie rąk. Akcję możesz zakończyć uderzeniem kantem dloni w tętnicę szyjną. W tym celu prawą ręką - po jej oswobodzeniu – z zamachem uderz z boku w szyję (tętnicę) napastnika (fot. 42 b).

Fot. 42 a

Fot. 42 b

OSWOBODZENIE ZA POMOCĄ DŹWIGNI NA ŁOKIEĆ

Pozycja wyjściowa: jak na str. 40 (fot. 41 a). Obrona. Zbliżając ręce do siebie chwyć prawą dłonią przegub prawej ręki napastnika (fot. 43 a), następnie oburącz – ruchem kolistym – ciągnij jego ręce w prawo w górę, swoją lewą nogę ustaw przed prawą, teraz prawą nogę cofnij lukiem do tyłu i obracając się na lewej stopie skręć się tułowiem w prawo, obniż tułów przez ugięcie kolan i wciągnij prawą rękę napastnika na swój lewy bark. Jednocześnie ściągając ręce w dół, prostując nogi i naciskając barkiem pod łokieć jego prawej ręki doprowadzisz do powstania w jego stawie łokciowym bolesnej dźwigni (fot. 43 b).

OSWOBODZENIE ZA POMOCĄ RZUTU PRZEZ BARK

Pozycja wyjściowa: jak na str. 40 (fot. 41 a). Obrona. Chwyć prawą dłonią przegub prawej ręki napastnika i wysuń prawą nogę do przodu, skręcając się jednocześnie tułowiem w lewo (fot. 44 a); ciągnąc

Fot. 43 a Fot. 43 b

energicznie rękoma w górę w przód i dalej skręcając się w lewo, cofnij lewą nogę do tyłu tak, aby Twoje stopy znalazły się równolegie obok siebie, a napastnik został naciągnięty na plecy (fot. 44 b); teraz wykonując energiczny skłon tułowia, podbijając biodrami biodra napastnika i ciągnąc mocno jego rękę spowodujesz, iż przeleci przez Twój prawy bark i upadnie przed Tobą (fot. 44 c).

Uwaga. Jeśli to będziesz ćwiczył z partnerem, musisz dobrze asekurować jego upadek, gdyż jest bardzo niebezpieczny. W tym celu musisz pewnie trzymać go za rękę, a w momencie upadku podciągnąć ją do siebie do góry, aby mógł się przekręcić na bok i nie upadł na plecy.

Fot. 44 c

OSWOBODZENIE PRZEZ NACISK NA BARKI

Pozycja wyjściowa: napastnik podszedł z tylu i chwycił Cię za nadgarstki obu rak (fot. 45 a, napastnik

w ciemniejszych spodniach).

O b r o n a. Napinając mięśnie rąk wykonaj wykrok prawą nogą i ustaw ją naprzeciw prawej stopy napastnika, zataczając jednocześnie łuk rękoma w lewą stronę z dołu w górę (fot. 45 b) tak, aby Wasze prawe barki zetknęły się z sobą; następnie, nie przerywając ciągnięcia rękami w górę wykonaj skręt na prawej stopie cofając lewą nogę do tyłu, obniż tułów, pociągnij silnie rękoma górą w przód (w ten sposób przyciągniesz go do siebie) – szarpnięcie rękoma spowoduje bolesny nacisk na barki napastnika, który zostanie zmuszony do zwolnienia chwytu (fot. 45 c). Gdy wszystkie te ruchy wykonasz błyskawicznie – zwiększając jednocześnie w końcowym momencie swój skłon w przód – możesz napastnika przerzucić przez siebie (fot. 45 d).

Fot. 45 b

Fot. 45 c

Fot. 45 d

OSWOBODZENIE ZA POMOCĄ DŹWIGNI NA ŁOKIEĆ I BARK

Pozycia wyjściowa: jak wyżej (fot. 45 a). Obrona. Napinając mięśnie obu rak rozewrzyj je w bok, przy czym prawą naciskaj silnie bardziej w dól niż lewą, a następnie ciągnij mocno łukiem w górę; w tym samym czasie wykonaj wykrok prawą nogą w prawa strone i ustaw stope obok prawej stopy napastnika (fot. 46 a); cofnij teraz lewa nogę w tyl i ustaw stopę za jego prawą nogą; ugnij jednocześnie swoją lewą reke w łokciu i ściągnij ją przed siebie; po przejściu tułowiem pod prawa reka napastnika ściągnij ją swoją prawa nieco w dół i ulóż swą lewą dłoń od spodu na jego lewym ramieniu (fot. 46 b); teraz ugnij swą prawą reke w łokciu i ciągnąc nadgarstkiem łukiem w dół w lewo do siebie wepchnij Wasze prawe nadgarstki ponad Twoim lewym-lokciem na jego plecy; ugnij silniej swa lewa reke w lokciu i zbliż się do napastnika – naciskajac lewa dłonia na ramie i unosząc łokieć w górę spowodujesz u niego bolesny nacisk na staw łokciowy i bar-

Fot. 46 a

Fot. 46 b

Fot. 46 c

kowy, a tym samym zmusisz go do puszczenia Twojej prawej ręki; tą ręką chwyć go teraz za włosy i ściągnij jego głowę w tył (fot. 46 c). W wypadku gdy napastnik będzie pozbawiony włosów możesz go chwycić palcami za twarz. Chwyt ten jest potrzebny, aby napastnik nie uciekł Ci za pomocą przewrotu w przód.

OSWOBODZENIE ZA POMOCĄ DŹWIGNI NA NADGARSTEK

Pozycja wyjściowa: jak na str. 44 (fot. 45 a). Obrona. Ściągnij prawą rękę w tył i uchwyć dłonią za nadgarstek lewej ręki napastnika, w tym momencie skręć się w biodrach w prawo i napinając swą lewą rękę wyszarpnij ją w przód (fot. 47 a), cofnij prawą nogę i obróć się na lewej stopie w prawo, jednocześnie przy pomocy swej prawej ręki zatocz koło lewą ręką napastnika przesuwając ją obok swego prawego uda początkowo w dół, następnie w górę. Swoją oswobodzoną lewą ręką zatocz luk przed sobą i przygotuj ją do ataku (fot. 47 b); teraz skręcając się nadal tułowiem w prawo uderz z góry lewą ręką i uchwyć dłonią nadgarstęk le-

Fot. 47 a

Fot. 47 b

wej ręki napastnika skręcając go w dół na zewnątrz (fot. 47 c). Naciskając i skręcając zdecydowanie jego nadgarstek wywołasz bardzo silny bół, który go obezwładni; pochylając się mocniej spowodujesz jego upadek na ziemię – dźwignię na nadgarstek utrzymujesz do końca (fot. 47 d).

OSWOBODZENIE Z UCHWYTU WPÓŁ

OSWOBODZENIE Z UCHWYTU WPÓŁ Z PRZODU

Pozycja wyjściowa: napastnik zaatakował Cię z przodu i chwycił w pasie, ręce masz swobodne.

Obrona. Sposób 1: unieś ręce, usztywnij kciuki i umieść je pod nasadą ucha (fot. 48); przez silne naciśnięcie kciukami oswobodzisz się z uchwytu.

S p o s ó b 2: przenieś lewą rękę do tylu i oprzyj dłonią w okolicach lędźwi, prawą rękę unieś do góry i kanten dłoni oprzyj ją pod nasadą nosa. Energicznym przyciągnięciem lewą ręką do siebie i silnym naciśnięciem kranięciem lewą ręką do siebie i silnym naciśnięciem kranięciem lewą ręką do siebie i silnym naciśnięciem kranięciem lewą prawej dłoni do tylu wywołasz u napastnika ból, a tym samym spowodujesz jego odchylenie się do tylu i zwolnienie chwytu (fot. 49).

s zwolnienie cnwytu (tot. 47). S p o s ó b 3: podobny jest do poprzedniego; oswobodzisz się przez odepchnięcie dłonią głowy napastnika do

tylu (fot. 50).

Fot. 50

S p o s ó b 4: może być zastosowany, gdy przeciwnik jest lekko ubrany. Unieś obie ręce opierając je na barkach tuż przy karku i uchwyć palcami brzusiec mięśnia kapturowego w ten sposób, abyś kciuk miał ułożony od spodu, a cztery pozostałe palce z góry (fot. 51 a). Naciągając silnie mięsień palcami na kciuk (fot. 51 b) spowodujesz zwolnienie chwytu.

Sposób 5: ugnij ręce w lokciach i unieś do góry, dlonie wyprostuj, tulów odchyl do tylu (fot. 52 a), ściągając energicznie ręce w dół ruchem "z łokci" i pochylając się tułowiem w przód – uderz energicznie kantami dłoni w nerki (fot. 52 b).

Fot. 52 a

OSWOBODZENIE Z UCHWYTU WPÓŁ Z TYŁU

Pozycja wyjściowa: napastnik chwycił Cię wpół atakując z tylu, ręce masz wolne (Uwaga: od fot. 53 napastnik jest ubrany w koszulę w kratę).

Sposób 1: zwiń dloń w pięść i uderz kilkakrotnie Obrona. energicznie kostkami palców w kości śródręcza napastnika (fot. 53).

Sposób 2: uchwyć kciuk napastnika, wsuwając swój pod spód (fot. 54 a); silnie naciskając kciuk do tylu, odegnij i wysuń lewą rękę napastnika do przodu, przedramię swojej lewej reki wprowadź pod lokieć i uchwyć swoją drugą rękę. Naciskając prawą ręką do tylu oraz lewa podważając łokieć napastnika spowodujesz u niego wykrecenie tego stawu (fot. 54 b).

Fot. 54 a

OSWOBODZENIE PRZEZ NACIŚNIĘCIE KOLANA

Pozycja wyjściowa: napastnik chwycił Cię wpół atakując z tyłu i ma jedną nogę (prawą) w wykroku (ręce mogą być swobodne lub przyciśnięte do tułowia). Obrona: Cofnij prawą nogę i owijając ją wokół prawej nogi napastnika ustaw stopę od zewnątrz jego stopy tak, by ją blokowała, prawą dłoń ułóż na kolanie tej samej nogi (fot. 55). Opierając się całym ciężarem na swej prawej ręce pchnij kolano prawej nogi napastnika z całej siły do tyłu.

Fot. 55

OSWOBODZENIE PRZEZ PODERWANIE NOGI

Pozycja wyjściowa: napastnik chwycił Cię wpół atakując z tylu, ręce masz wolne.

Obrona. Staraj się wykonać parę ruchów tak, aby jedna noga napastnika znalazła się pomiędzy Twoimi; teraz wykonaj zamach rąk do tyłu, tak jakbyś chciał go uchwycić za głowę – napastnik zareaguje na to odchyleniem tułowia w tył i odciąży w ten sposób nogę znajdującą się pomiędzy Twoimi (fot. 56 a); wykonaj teraz energiczny skłon tułowia w przód w dół, uchwyć jego nogę tuż pod piętą i poderwij do góry (fot. 56 b).

Fot. 56 a

OSWOBODZENIE PRZEZ SKRĘT TUŁOWIA

Pozycja wyjściowa: napastnik atakując z tylu silnie trzyma Cię wpół, ręce masz wolne (fot. 57 a).
Obrona. Przytrzymując lewą ręką jego lewą rękę wykonaj wykrok lewą nogą i energicznie skręć się tułowiem w prawo. Ruch Twego ciała rzuci napastnika na ziemię (fot. 57 b).

OBRONA PRZED DUSZENIEM

OBRONA PRZEZ ZBICIE RAK

Pozycja wyjściowa: napastnik chwyta Cię oburącz za gardło atakując z przodu (fot. 58). Obrona.

S p o s ó b 1: uderzając z dołu rękami zbij chwyt kopiąc jednocześnie napastnika kolanem w pachwinę (fot. 59).

Fot. 59

Sposób 2: unieś obie ręce w górę i złącz je chwytając lewą dłonią za swój prawy nadgarstek, prawą dłoń zwiń w pięść, lewą nogę przestaw do tylu (fot. 60 a); uginając lekko nogi i cofając się nieco w tyl uderz z góry złączonymi rękoma w ręce napastnika poniżej łokci (fot. 60 b), po uderzeniu wybij się z ugiętych nóg do przodu i uderz napastnika pieścią w brodę (fot. 60 c).

Fot. 60 c

Fot. 61 a

Fot. 61 b "

Sposób 3: unieś prawą rękę wyżej (fot. 61 a) i skręcając się tułowiem w lewo włóż ją pomiędzy ręce napastnika tak, aby Twoja pięść wystawała na zewnątrz. jego prawej reki pod lokciem (fot. 61 b); teraz pomóż sobie lewa reka podstawiając ją pod swoją pięść i skręć się tułowiem w prawo (fot. 61 c); naciskając silnie na reke napastnika zepchnij ga w bok (fot. 61 d).

OBRONA PRZEZ UDERZENIE ŁOKCIEM

Pozycja wyjściowa: napastnik zbliżając się z tylu, chwyta Cię oburącz za gardło (fot. 62 a).

Obrona. Przesuń biodra w lewą stronę, ugnij i wysuń prawą rękę w przód (fot. 62b), następnie energicznie cofnij ugiętą rękę w tył skręcając się tułowiem w prawo i uderz łokciem w żołądek napastnika (fot. 62c).

Fot. 62 c

OBRONA PRZEZ WYKRĘCENIE PALCÓW

Pozycja wyjściowa: napastnik zbliżając się z tylu

chwyta Cię oburącz za gardło.

Obrona. Ściągnij mocno brodę obniżając jednocześnie swoją pozycję przez ugięcie kolan i uchwyć jego małe palce u rąk (fot. 63 a); odstaw prawą nogę w bok, następnie wykręcając palce zerwij chwyt i unieś ręce w górę skręcając się tułowiem w lewo (fot. 63 b); zataczając prawą ręką koło nad głową, a lewą podciągając do góry skrzyżujesz przeciwnikowi ręce i wykręcisz palce (fot. 63 c).

Fot. 63 a

OBRONA PRZEZ ODEPCHNIĘCIE NOGA

Pozycja wyjściowa: napastnik, klęcząc za Twoją głową, chwyta Cię oburącz za gardło (fot. 64 a).
Obrona. Ściągnij brodę i uchwyć ręce napastnika, następnie podciągnij nogi i oprzyj jedną stopę na jego piersi (fot. 64 b); teraz energicznie odepchnij go od siebie puszczając jednocześnie ręce (fot. 64 c).

OBRONA PRZEZ WYBICIE BIODRAMI

ozycja wyjściowa: napastnik siedzi na Tobie okrakiem i chwyta oburącz za gardło (fot. 65 a).

Obrona. Uchwyć ręce napastnika i ściągnij swą brodę, następnie podciągnij nogi i oprzyj stopami o ziemię (fot. 65 b), teraz energicznie wypchnij biodra do przodu przytrzymując jednocześnie napastnika za ręce, w ten sposób zostanie wyrzucony do przodu i wyląduje twarzą na ziemi (fot. 65 c).

OBRONA PRZEZ SKRET BIODER

Pozycja wyjściowa: jak poprzednio (fot. 45 a) Obrona. Ściągnij brodę i uchwyć ręce napasnastępnie podciągnij lewą nogę i oprzyj stopę o siem (fot. 66 a), teraz energicznie unieś biodra i skrewu pos w prawo zrzuć napastnika na bok (fot. 66 b).

